

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö n:o 42 hallituksen esityksestä laiksi eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvia ammatillisia oppilaitoksia

Eduskunta on 11 päivänä marraskuuta 1994 lähettänyt sosiaali- ja terveysvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen n:o 288 laiksi eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa opetusministeriön hallinnonalaan kuuluvia ammatillisia oppilaitoksia.

Asian johdosta ovat valiokunnassa olleet kuultavina hallitusneuvos Matti Rajakylä opetusministeriöstä, hallitusneuvos Tuulikki Haikarainen sosiaali- ja terveysministeriöstä, neuvotteleva virkamies Veikko Liuksia valtiovarainministeriöstä, yksikönjohtaja Heikki Kammonen valtiokonttorista, varatoimitusjohtaja Veijo Jalava Kuntien Eläkevakuutuksesta, erityisasiantuntija Antti Virtanen Suomen Kuntaliitosta, lakimies Jukka Kauppala Akavasta, neuvottelupäällikkö Seppo Väänänen STTK-J:stä ja pääluottamusmies Jaakko Veijalainen Virkamiesten ja työntekijäin yhteisjärjestö VTY:stä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki henkilöstön asemasta ammatillisia oppilaitoksia kunnallistettaessa. Valtion ammatillisen oppilaitoksen palveluksessa olevan 31 päivänä joulukuuta 1939 jälkeen syntyneen siirtyessä kunnalliseen oppilaitokseen hänen valtion palvelukseen perustuva eläketurvansa määräytyisi kunnallistamista edeltävältä ajalta samoin kuin se olisi määräytynyt, jos hän olisi jatkanut valtion palveluksessa eläketapahtumaan asti. Vastaavasti menetellään myös valtion eläkejärjestelmään kuuluvasta yksityisen ammatillisen oppilaitoksen palveluksesta kunnallistamisen yhteydessä siirtyvään henkilöön nähden. Kunnallisen palveluksen tulee jatkua yhdenjaksoisena eläketapahtumaan asti.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Sitä sovellettaisiin tapauksiin, joissa valtion ammatillisen oppilaitoksen kunnallistaminen on tapahtunut 31 päivän joulukuuta 1992 jälkeen ja ennen 1 päivää tammikuuta 1998.

Valiokunnan kannanotot

Henkilöstön aseman turvaaminen oppilaitosten kunnallistamisen yhteydessä on perusteltua. Kyse on henkilöstöstä riippumattomasta työnantajan toimenpiteestä. Henkilöstön asemaan on siksi tehtävä vain välttämättöminä pidettävät muutokset.

Osa-aikaeläkkeen saamisen mahdollisuudet heikkenevät niillä henkilöillä, jotka ovat yli 55-vuotiaita, koska osa-aikaeläkkeen saamisen edellytyksenä on vähintään kolmen vuoden kunnallinen palvelu. Kunnallistamisen yhteydessä menettävät valtion palveluksessa olevat valinta-oikeuden ammatilliseen eläkeikään. Tätä ei voida pitää aina kohtuullisena.

Valiokunta edellyttää hallituksen neuvottelevan siitä, että kuntien eläkevakuutus tarvittaessa yhteistoimin valtiokonttorin kanssa huolehtii siitä, että esimerkiksi lisäeläkkeellä säilytetään kohtuullisena niiden henkilöiden asema, joille aiheutuu ennalta arvaamattomia menetyksiä kunnallistamisen johdosta.

Henkilö, joka on ollut valtion, vaikkakaan ei ammatillisen oppilaitoksen palveluksessa 31.12.1992, joutuu eri asemaan kuin mainitusta ajankohdasta alkaen nimenomaan valtion ammatillisen oppilaitoksen palveluksessa olleet. Jotta perusteettomalta eriarvoiseen asemaan asettamiselta välttyttäisiin, ehdotetaan lakia korjattavaksi siten, että edellytetään valtion palvelun yhdenjaksoisuutta 31.12.1992 lähtien ja valtion ammatillisen oppilaitoksen palveluksessa olemista kunnallistamisajankohtana.

Hallituksen esityksellä taataan yhdenjaksoisessa palveluksessa olevien eläketurva. Yhdenjaksoisuus määritellään valtion eläkelaisa eri lailla kuin kunnallisen eläkelain mukaan. Kun henkilöt siirtyvät kunnallisen eläkejärjestelmän piiriin, on tarkoituksenmukaista, että heidän palvelusuhteensa yhdenjaksoisuus arvioidaan

sen mukaisesti. Siksi valiokunta ehdottaa lain-säädäntöä muutettavaksi tältä osin.

Edellä esitettyyn ja hallituksen esityksen perusteluihin viitaten sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmu-

kaisena. Näin ollen valiokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että lakiehdotus hyväksyttäisiin näin kuuluvana:

Laki

**eräistä henkilöstön asemaa koskevista järjestelyistä kunnallistettaessa opetusministeriön hallinnon-
alaan kuuluvia ammatillisia oppilaitoksia**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Ammatillisista oppilaitoksista annetussa lais-sa (487/87) tarkoitetun valtion ammatillisen op-pilaitoksen palveluksesta kunnallistamisen yhteydessä kunnallisen oppilaitoksen palvelukseen siirtynyttä henkilöä, joka on syntynyt 31 päivän joulukuuta 1939 jälkeen, pidetään valtion eläke-lain (280/66) 1 §:n 3 momentissa tarkoitettuna vanhana edunsaajana. Sama koskee sellaista yk-sityisen ammatillisen oppilaitoksen palvelukses-ta oppilaitoksen kunnallistamisen yhteydessä kunnallisen oppilaitoksen palvelukseen siirty-nyttä henkilöä, jolla on oikeus yksityisen oppilai-toksen palveluksesta valtion eläkelain mukaiseen eläkkeeseen. Edellytyksenä on, että edellä tarkoi-tettu henkilö oli 31 päivänä joulukuuta 1992 yh-denjaksoisessa *valtion eläketurvan piiriin kuulu-*

vassa palveluksessa (poist.) ja että hänen tällai-nen palveluksensa (poist.) tai kunnallistamisen jälkeen kunnallisten viranhaltijain ja työnteki-jäin eläkelain (202/64) soveltamisalaan kuuluva palveluksensa jatkuu kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan 20 päivänä marraskuuta 1992 hy-väksymien eläkesäännön 1 päivänä tammikuuta 1993 voimaan tulleiden muutosten voimaantulo-määräyksissä tarkoitettulla tavalla yhdenjaksoi-sesti eläketapahtumaan asti. Lisäksi edellyte-tään, että muut (poist.) säädetyt edellytykset täyttyvät.

(2 ja 3 mom. kuten hallituksen esityksessä)

2 §

(Kuten hallituksen esityksessä)

Helsingissä 9 päivänä joulukuuta 1994

Asian ratkaisevaan käsittelyyn ovat valiokun-nassa ottaneet osaa puheenjohtaja Skinnari, va-rapuheenjohtaja Taina ja jäsenet Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Kempainen (osit-

tain), Kuittinen, Mutttilainen, Nordman, O. Oja-la, Perho-Santala, Puhakka, Puisto, Stenius-Kaukonen, Vehkaoja ja Ääri sekä varajäsen Kauppinen (osittain).